PROTOKÓŁ KONTROLI

Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich, 47-100 Strzelce Opolskie, pl. Myśliwca 1, Regon 000526535 (zwanego dalej *Urzędem*).

Burmistrzem Strzelec Opolskich, zwanym dalej *Burmistrzem* jest od dnia 6 grudnia 2006 r. Tadeusz Goc.

[Dowód: akta kontroli str. 2-3]

Kontrola została przeprowadzona przez kontrolera Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Opolu Wojciecha Gracę – głównego specjalistę kontroli państwowej na podstawie upoważnienia nr 067255 z dnia 2 lipca 2009 r. – w okresie od 4 lipca 2009 r. do 14 września 2009 r., z przerwami w dniach: 6, 8, 17 i 18 lipca oraz od 24 lipca do 6 sierpnia oraz od 12 sierpnia do 11 września 2009 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Kontrolą objęto przygotowanie Urzędu do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz udzielanie pomocy poszkodowanym w wyniku tornada z 15 sierpnia 2008 r., zwanego dalej *tornadem*, w latach 2008-2009 (do 30 maja).

W toku kontroli ustalono, co następuje:

1 Przygotowanie Urzędu.

32) Zagadnienia związane z prowadzeniem akcji ratunkowej i pomocą udzielaną poszkodowanym nie były przedmiotem kontroli przeprowadzanych w Urzędzie oraz skarg w nim zarejestrowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 4-8 oraz 249-250]

33) a) W Urzędzie komórką organizacyjną właściwą w sprawach zarządzania kryzysowego był Referat zarządzania kryzysowego i spraw wojskowych, zwany dalej *Referatem*, podlegający bezpośrednio Burmistrzowi. Referat posiadał 4 stanowiska (etaty), tj. kierownik, stanowisko ds. organizacyjnych i szkoleniowych, ds. zabezpieczenia materiałowo-technicznego oraz ds. wojskowych. Do jego zadań zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu należało m.in. opracowywanie i aktualizowanie planu obrony cywilnej oraz planu reagowania kryzysowego, organizacja akcji ratunkowych na terenie gminy, utrzymywanie środków alarmowania i łączności, pomieszczeń, wyposażenia, sprzętu i urządzeń ppoż., odzieży specjalnej i umundurowania oraz środków transportowych dla akcji ratowniczych i ćwiczeń, współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się bezpieczeństwem

i ratownictwem. Ww. zadania zostały określone w § 39 Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego załącznik do Zarządzenia Burmistrza z dnia 6 lipca 2005 r. Zapisy te nie były aktualizowane. W regulaminie nie zapisano zadań przewidzianych do realizacji dla ww. komórki organizacyjnej Urzędu w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o zarządzaniu kryzysowym*.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym do zadań Burmistrza wykonywanych przy pomocy komórki organizacyjnej urzędu właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego należy:

1) kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy;

2) realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego, w tym:

a) realizacja zaleceń do gminnego planu reagowania kryzysowego,

b) opracowywanie i przedkładanie staroście do zatwierdzenia gminnego planu reagowania kryzysowego;

3) zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia;

4) wykonywanie przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania gmin i gmin o statusie miasta;

5) przeciwdziałanie skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym;

6) realizacja zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej.

W sprawie nie dostosowania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu do zapisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym i braku zapisów dot. realizacji ww. zadań Burmistrz udzielił następujących wyjaśnień: *W § 39 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu ogólnie zapisane zostały zadania związane z zarządzaniem kryzysowym. Część tych zadań występuje pod pojęciem Reagowania Kryzysowego, a część Obrony Cywilnej. Wydałem dla Sekretarza Gminy polecenie dot. dostosowania zapisów Regulaminu Urzędu do wymogów i zadań zawartych w Ustawie z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym.*

[Dowód: akta kontroli str. 9-13, 174-177 oraz 253-254]

b) Zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym organem pomocniczym burmistrza w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest gminny zespół zarządzania kryzysowego powoływany przez burmistrza, który określa jego skład, organizację, siedzibę oraz tryb pracy. Ustawa w tym zakresie weszła w życie 22 sierpnia 2007 r. Przy czym zgodnie z art. 32 gminne zespoły reagowania utworzone na podstawie

ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.), stały się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odpowiednio gminnymi zespołami zarządzania kryzysowego.

Burmistrz Zarządzeniem nr I/40/2008 z dnia 12 sierpnia 2008 r. powołał Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, zwanego dalej *GZZK*, ustalając jego regulamin. Jednocześnie zakończył działalność Gminny Zespół Reagowania powołany w 2003 r. W regulaminie zapisano m.in. że Zespół realizuje zadania ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. W skład GZZK, któremu przewodniczył Burmistrz wchodziły osoby zatrudnione w Urzędzie, jego jednostkach organizacyjnych, pracownicy zespolonych służb, inspekcji i straży oraz komendant gminny Ochotniczych Straży Pożarnych. W regulaminie określono m.in. następujące zasady działania GZZK: Zespół uruchamiany jest alarmowo przez Przewodniczącego (Burmistrza) za pośrednictwem Referatu w przypadku wystąpienia zagrożenia lub klęski żywiołowej. Alarmowanie oraz obieg informacji dla Zespołu organizuje się przez stanowisko kierowania Urzędu, służb, straży i inspekcji, a także uczestników działań. Stały dyżur Burmistrza przez całą dobę zapewnia obieg informacji dla zapewnienia funkcjonowania gminy oraz powiadamia osoby zgodnie z Planem powiadamiania (alarmowania). Posiedzenia zwołuje przewodniczący, który może zarządzić posiedzenie zespołu w trybie natychmiastowym. O posiedzeniu zespołu w trybie natychmiastowym przewodniczący zawiadamia członków przez Stały Dyżur określając skład osobowy, miejsce i czas rozpoczęcia posiedzenia. Dokumentami działań i prac GZZK są m.in. protokoły posiedzeń oraz raporty bieżące i okresowe. W § 12 pkt 6) regulaminu określono ponadto, że do zadań Referatu należy dokumentowanie informacji i podejmowanych decyzji oraz procesu ich powstawania.

W zarządzeniu dot. powołania GZZK jego skład osobowy określono stanowiskami, a nie konkretnymi osobami. W dniu 8 września 2008 r. Burmistrz wystosował pismo do Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej (dalej zwanego *KP PSP*), Komendanta Powiatowego Policji (dalej zwanego KPP) oraz Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej (dalej zwanego DPSSE) o wyznaczenie osób do prac w GZZK. Przedstawicieli do GZZK wyznaczono dopiero po 64 dniach (9.10) od jego powołania.

W sprawie powołania GZZK bez określenia jego składu osobowego, a w związku z tym konieczności jego działania bez wyznaczonych przedstawicieli ww. instytucji Burmistrz podał: *Realizując zapisy art. 19 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym Zarządzeniem Nr 1/40/2008 z dnia 12 sierpnia 2008 roku powołałem Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Z przyczyn praktycznych (uniwersalności zarządzenia, w tym uniknięcia*

dokonywania zbyt częstych zmian w obsadzie etatowej) do składu zespołu nie powoływałem osób personalnie lecz określiłem stanowiska służbowe. Do celów związanych z uruchomieniem zespołu (powiadamiania i alarmowania) po uporaniu się z realizacją pierwszych pilnych zadań związanych z usuwaniem skutków Tornada wystąpiłem do Szefów zespolonych służb, inspekcji i straży z wnioskiem o wyznaczenie swoich przedstawicieli do pracy w Zespole. Mimo braku wyznaczenia personalnego do składu GZZK przedstawiciele tych służb, inspekcji i straży ściśle współpracowali z GCZK (Sztabem funkcjonującym w Błotnicy Strzeleckiej) po wystąpieniu Tornada w dniu 15 sierpnia 2008r. Współpraca dotyczyła m.in. takich działań jak:

- *koordynacja prowadzonych akcji ratowniczych,*
- *zabezpieczenie ładu i porządku publicznego oraz mienia na terenie dotkniętym kataklizmem,*
- *kontrola stanu sanitarno-epidemiologicznego oraz weterynaryjnego na tym terenie.*

[Dowód: akta kontroli str. 9-29 oraz 174-177]

c) Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym burmistrz może tworzyć gminne (miejskie) centra zarządzania kryzysowego.

Burmistrz nie utworzył Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego, zwanego dalej *GCZK*. Natomiast zadania GCZK określone w art. 20 ust. 1 ww. ustawy Burmistrz wykonywał przy pomocy Referatu z wyjątkiem pełnienia dyżuru całodobowego.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1) ustawy o zarządzaniu kryzysowym Burmistrz zapewnia na obszarze gminy pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego.

Burmistrz zarządzeniem nr I/22/2008 w dniu 11 czerwca 2008 r. powołał stały dyżur na potrzeby podwyższenia gotowości obronnej państwa w składzie ośmiu osób, w tym starszego dyżurnego. Do pełnienia dyżuru wyznaczono sekretariat (pokój nr 17) i gabinet zastępcy burmistrza. Tym samym zarządzeniem odwołano stały dyżur powołany 5 stycznia 2006 r.

W sprawie nie pełnienia w Urzędzie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji Burmistrz podał: *Informacje związane z zarządzaniem kryzysowym przekazywane są w miarę potrzeb w trakcie różnego rodzaju odpraw, narad i spotkań. Nie podjąłem decyzji o utworzeniu Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego ponieważ zgodnie z art. 20 pkt 2 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym Burmistrz <u>może</u> tworzyć GCZK. Zadania ujęte w art. 20 ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym w Urzędzie wykonują:*

- *w godz. pracy obsługa sekretariatu oraz Referat Zarządzania Kryzysowego i Spraw Wojskowych,*
- *w godz. pracy UM w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej pełnienie dyżuru przejmuje obsługa Stałego Dyżuru Burmistrza,*
- *w sytuacji otrzymania informacji (ostrzeżenia) z PCZK lub WCZK o 2-gim stopniu zagrożeniu (w zależności od jego rodzaju) uruchamia się pełnienie dyżuru przez pracownika w siedzibie Referatu ZKW lub pełnieniu dyżuru tzw. „pod telefonem" nr 666-857-400.*

W/w numer telefoniczny przekazywany jest w komunikatach dla mieszkańców jako tel. GCZK. Przedstawione (...) dane o sposobie pełnienia dyżurów zapewniają sprawny obieg informacji. Pragnę poinformować, że na terenie gminy jest zapewniony całodobowy dyżur, gdyż w Strzelcach Opolskich funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz Komenda Powiatowa Policji, które posiadają swoje stanowiska kierowania oraz posiadają wszystkie niezbędne adresy i telefony pracowników Urzędu Miejskiego powołanych Zarządzeniem Burmistrza do pełnienia stałego dyżuru. W przypadku wystąpienia gwałtownych zdarzeń mających znamiona kryzysu Dyżurni Stanowisk Kierowania PSP lub Policji powiadamiają o tym fakcie Burmistrza lub Zastępcę Burmistrza, a w przypadku ich nieobecności Kierownika Referatu ZKW. W/w osoby przyjmujące zgłoszenie podejmują dalsze działania. Instytucje pełniąc całodobowe dyżury zapewniają przepływ informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego.

Również istotną przyczyną nie powoływania (wyznaczania) dyżurów całodobowych w takiej formie były względy ekonomiczne, zbyt duże koszty finansowe związane z zatrudnieniem dodatkowych osób.

[Dowód: akta kontroli str. 9-29 oraz 174-177]

d) Gminny plan reagowania kryzysowego, zwany dalej *GPRK*, został opracowany przez Kierownika Referatu w marcu 2009 r. (17.03 przekazany Staroście) oraz zatwierdzony przez Starostę Strzeleckiego w dniu 31 marca 2009 r. Następnie został uzgodniony z komendantami powiatowymi PSP (12.06.2009 r.) i Policji (19.05.2009 r.). GPRK nie został uzgodniony z innymi instytucjami, w tym m.in. z Dyrektorem Zespołu Opieki Zdrowotnej (dalej Dyrektor SP ZOZ), Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (dalej PPIS), Państwowym Powiatowym Lekarzem Weterynarii (dalej PPLW) i Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego (dalej PINB) oraz nie został zaopiniowany przez GZZK.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 2) lit c ustawy o zarządzaniu kryzysowym do zadań starosty należy wydawanie organom gminy zaleceń do GPRK. Natomiast zgodnie art. 19 ust. 2 pkt 2) lit a ww. ustawy do zadań burmistrza należy realizacja zaleceń do GPRK.

W wydanych przez Starostę Powiatu Strzeleckiego w dniu 6 sierpnia 2008 r. zaleceniach do gminnych planów reagowania kryzysowego wydanych w celu ujednolicenia dokumentacji na terenie powiatu w pkt. I 4 zapisano obowiązek uzgodnienia GPRK z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w Planie.

W sprawie zatwierdzenia GPRK bez uzgodnienia z ww. instytucjami Burmistrz udzielił następujących wyjaśnień: *Gminny Plan Reagowania Kryzysowego przed dniem kontroli był w trakcie uzgadniania. Po tych uzgodnieniach z planem zapoznani zostaną członkowie GZZK.*

Natomiast Starosta Powiatu Strzeleckiego Józef Swaczyna, zwany dalej Starostą, w sprawie zatwierdzenia nie uzgodnionego GPRK podał: *Odnosząc się do sprawy uzgodnień Planu z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć w nim określonych, nie określiłem jednoznacznie kiedy mają zostać one poczynione – czy przed zatwierdzeniem przeze mnie Planu, który jest projektem lub zaraz po jego zatwierdzeniu, co wydaje mi się bardziej sensowne.*

[Dowód: akta kontroli str. 54-106, 171-177, 181-184 oraz 253-254]

Zgodnie z art. 34 ust.1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym GPRK winien być sporządzony w terminie do 22 sierpnia 2008 r.

W sprawie sporządzenia GPRK 221 dni po ustawowym terminie, Burmistrz udzielił następujących wyjaśnień: *Opracowywane na poszczególnych szczeblach zarządzania Plany Reagowania Kryzysowego powinny być spójne i kompatybilne, stąd terminy ich opracowania i uzgadniania określone zostały przez poszczególne „Szczeble Władzy". Starosta Strzelecki – Szef Obrony Cywilnej Powiatu Strzeleckiego pismem nr OC.J.B-5224-7/2009 określił termin uzgodnienia i opracowania GPRK do 25 marca br. Powyższy termin przez Gminę Strzelce Opolskie został dotrzymany. Z w/w względów, tj. spójności planu powiatowego z gminnymi, plany te zostały uzgadniane ze stosownymi służbami na etapie opracowywania, stąd podpisanie uzgodnień jest formalnością.*

Starosta Powiatu Strzeleckiego w piśmie (zaleceniu) nr OC.JB-5224-7/2009 z dnia 2 marca 2009 r. skierowanym do szefów OC gmin powiatu ustalił termin realizacji na 20 marca 2009 r. dla opracowania i uzgodnienia gminnych planów reagowania kryzysowego.

W sprawie przyczyn ustalenia terminu opracowania i uzgadniania planów innego niż ustawowy Starosta podał: *Ustalenie przeze mnie „innego" terminu opracowania*

i uzgodnienia gminnych planów reagowania kryzysowego wynikał z faktu, iż do dnia 2 marca 2009 roku zaledwie jedna gmina przedłożyła swój Plan do zatwierdzenia. W związku z powyższym ustalony przeze mnie termin miał charakter ponaglenia i mobilizacji Burmistrzów i Wójtów Powiatu Strzeleckiego do opracowania Planu. Na potwierdzenie wspomnę, że po 12 miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym aż do dnia 2 marca wpłynął jedynie Plan z jednej Gminy. Brak Planów gminnych powodował także opóźnienia w opracowaniu Powiatowego Planu Reagowania Kryzysowego. W tym miejscu chciałbym nadmienić, że podobny sposób myślenia odnośnie określenia terminu opracowania Powiatowego Planu przyjęty został ze strony Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, który ustanowił datę opracowania Planu na dzień 30 kwietnia 2009 roku. Wykonanie tak obszernego i szczegółowego dokumentu jak Plan Reagowania Kryzysowego, wymaga wielkiego wkładu ze strony pracowników ds. zarządzania kryzysowego w Urzędach Miast czy Gmin. Nadmiar wykonywanych przez nich obowiązków w codziennej pracy, w której zaledwie mała część poświęcona jest na obronę cywilną i zarządzanie kryzysowe powoduje, że niektóre sprawy o dużym stopniu złożoności oraz wymagające wielkiego wkładu, są realizowane nieterminowo. Z przykrością muszę stwierdzić, że wiele zadań nałożonych na samorządy ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym odstaje od rzeczywistości, czego wyraz w swoim wystąpieniu dał także Związek Powiatów Polskich. Czynności związane z opracowaniem zaleceń do gminnych planów reagowania kryzysowego podjęte zostały niezwłocznie po otrzymaniu Wytycznych Wojewody z tej sprawie. Nie mogę zatem zgodzić się z zarzutem, że moje zalecenia były bezpośrednim powodem niewywiązania się gmin z opracowania Planu w terminie. W celu zapewnienia jednolitości dokumentacji na każdym szczeblu wytyczne do opracowania planów spływały ze szczebla nadrzędnego. Można mieć jedynie zapytanie do administracji rządowej dlaczego wytyczne do sporządzenia Planów pojawiły się prawie rok po wejściu w życie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym. Ten fakt istotnie przyczynił się do opóźnienia opracowania planów na szczeblu gminnymi i powiatowym.

GPRK zawierał elementy wyszczególnione w art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, z wyjątkiem: zapisanych w pkt. 1) a) map ryzyka i zagrożenia powodziowego, ujętej w pkt. 1) b) ww. ustępu charakterystyki sił i środków, w tym stan rezerw państwowych oraz ocenę możliwości ich wykorzystania (plan główny) i zapisanej w pkt. 3) g) organizacji ochrony przed zagrożeniami biologicznymi i chemicznymi (załączniki funkcjonalne).

W sprawie braku ww. elementów w zatwierdzonym GPRK Burmistrz podał: *Plan Reagowania Kryzysowego Gminy Strzelce Opolskie opracowany został zgodnie z*

otrzymanymi zaleceniami Starosty Strzeleckiego z dnia 6.08.2008r. Brakujące elementy planu w tym stan rezerw państwowych oraz ocenę możliwości ich wykorzystania zostaną uzupełnione po otrzymaniu danych i wytycznych w tej sprawie. Pomimo słusznie przez Pana wskazanych niektórych formalnych uchybień zapisów w planach i procedurach postępowania staraliśmy się w naszych działaniach po wystąpieniu kataklizmu 15 sierpnia 2008r. podejmować wszelkie możliwe i racjonalne działania, które miały na celu niesienie pomocy poszkodowanym, dodawanie im wiary i nadziei w przezwyciężenie tego nieszczęścia. Po upływie roku można stwierdzić, że nasze działania w ocenie poszkodowanych mieszkańców były wyjątkowo efektywne, racjonale i skuteczne.

W sprawie zatwierdzenia GPRK pomimo jego braków Starosta Powiatu Strzeleckiego podał: *Jeżeli chodzi o brak takich elementów Planu jak: mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego to należy zauważyć, że gmina Strzelce Opolskie nie jest w bezpośrednio zagrożona powodzią. Taki tok myślenia potwierdzony został ustnie na etapie zatwierdzania Planu z pracownikami Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich. W sprawie braku wskazania w Planie stanu rezerw państwowych oraz ocenę możliwości ich wykorzystania, uznano, że takowe nie znajdują się na terenie Gminy Strzelce Opolskie. Jest to zgodne z moimi Zaleceniami i Wytycznymi Wojewody Opolskiego. Biorąc pod uwagę realne możliwości takiej Gminy przygotowanie się oraz organizacja ochrony przed zagrożeniami biologicznymi i chemicznymi, jest dla niej zadaniem wykraczającym poza jej własne siły i środki. Zadanie te można uznać do wykonania na poziomie powiatu przy wykorzystaniu powiatowych służb, inspekcji i straży.*

[Dowód: akta kontroli str. 54-106 oraz 171-177]

W trakcie niniejszej kontroli NIK (21.08) GPRK został uzgodniony z Dyrektorem SP ZOZ, PPIS, PPLW oraz PINB.

[Dowód: akta kontroli str. 251-252]

34) W 2008 r. na wykonywanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego gmina zaplanowała 94.500 zł (po zmianach 230.500 zł) i wydatkowała 177.631 zł, co stanowiło 0,25 % wydatków budżetu gminy ogółem. Przy czym wydatki te dotyczyły rozdziałów: 75414 Obrona cywilna (47.243 zł na funkcjonowanie Referatu), 75478 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych (130.387 zł na usuwanie skutków tornada). W budżecie gminy nie występował rozdział 75421 Zarządzanie Kryzysowe. Ww. środki stanowiły w 99,4 % środki własne, dotacja z budżetu państwa wynosiła 1.000 zł (75414) na zadania z zakresu obrony

cywilnej. Środki wydatkowane na ww. zadanie w roku 2006 wyniosły 30.470 zł, natomiast 28.156,52 zł w roku 2007. Na rok 2009 zaplanowano kwotę 136.500 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 107-126]

35) W budżecie Gminy Strzelce Opolskie na 2008 r. utworzono rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w kwocie 40.000 zł (w budżecie na 2009 r. 50.000 zł). Przy czym Zarządzeniem Burmistrza Nr 149/08 z dnia 22 sierpnia 2008 r. dokonano zmiany przeznaczenie tych środków na usuwanie skutków klęski żywiołowej (rozdział 75478). Środki wydatkowano na zakup materiałów i wyposażenia 15.000 zł oraz zakup usług pozostałych 25.000 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 107-126]

36) Dyżur całodobowy w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego był pełniony w gminie w następujący sposób: w trakcie godzin pracy dyżur pełni sekretariat Burmistrza w pokoju nr 17 o powierzchni około 25 m², zlokalizowany na pierwszym piętrze ratusza (pl. Myśliwca 1) wyposażony w: stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i UPS'em, dwa telefony, fax oraz radiostację stanowiącą część sieci radiofonicznej zrządzania kryzysowego Wojewody Opolskiego. Radiostacja była wyposażona w baterię akumulatorową umożliwiającą pracę przy braku energii elektrycznej przez co najmniej 48 godzin. Poza ww. zasilaniem awaryjnym komputera i radiostacji Urząd nie posiada zasilania awaryjnego. Zgodnie z ustaloną (ustnie) i stosowaną procedurą osoba pełniąc dyżur (sekretarka) powiadamia Burmistrza i pracownika Referatu ZKW, który podejmuje dalsze działania. Procedura ta była znana osobie pełniącej dyżur. Osoba prowadząca dyżur (w godzinach pracy Urzędu) nie prowadzi żadnej dokumentacji na potrzeby zarządzania kryzysowego. Po godzinach pracy Urzędu dyżur nie jest pełniony, poza przypadkami wystąpienia zagrożeń, kiedy to na polecenie Burmistrza jest uruchamiany w tym samym pomieszczeniu (sekretariacie).

Podczas oględzin dokonano testowych połączeń radiowych z WCZK – nie uzyskano połączenia, pomimo trzykrotnego wywołania, PCZK – połączenie skuteczne słyszalność dobra. Dokonano również sprawdzenia aktualności danych telefonicznych znajdujących się w wykazie na ww. stanowisku. Połączenia uzyskano z numerami telefonu PSSE i Urzędu Gminy w Zawadzkim, nie uzyskano połączenia z KP PSP na nr telefonu błędnie wpisany w wykazie. Zamiast końcówki 900 zapisano 300. Po dokonaniu korekty uzyskano właściwe połączenie z KP PSP.

W sprawie nie uzyskania połączenia radiowego z WCZK Kierownik Referatu podał:

a) łączność radiową próbowano uzyskać (nawiązać) na kanale 52 będącym kanałem Krajowej Sieci Współdziałania – nie uzyskano tego połączenia z powodu braku nasłuchu tej sieci na stanowisku WCZK.

b) zestaw kanałów pracy oraz wartości częstotliwości w radiotelefonie programuje i ustala OUW w Opolu, który zarazem jest właścicielem tej sieci radiowej. Brak zaprogramowanego kanału 32 (kanał Wojewody) powoduje, że posiadamy łączność z WCZK na kanale 52 pod warunkiem, że jest on nasłuchiwany przez WCZK.

Uwagi:

1) Poczynione zostały kroki dotyczące zaprogramowania kanału 32 zabezpieczającego łączność radiową w sieci Wojewody

2) Po wcześniejszych ustaleniach w dniu 17.08.2009r. nawiązano łączność radiową prowadzoną na kanale 52 z WCZK.

3) Systematycznie przeprowadzane są przeglądy i konserwacje systemów łączności i alarmowania.

Zgodnie z informacją Kierownika Referatu ZKW łączność telefoniczna, mailowa i radiowa jest utrzymywana również w pomieszczeniach Referatu znajdujących się przy ulicy Opolskiej 32. Stanowi ona z jednej strony zapasowe stanowisko, a ponadto uzupełnia pracę sekretariatu Burmistrza i przyspiesza przekazywanie informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego.

W dniu 15 sierpnia 2008 r. po wystąpieniu tornada Burmistrz wydał polecenie uruchomienia stałego dyżuru w siedzibie powołanego Sztabu Zarządzania Kryzysowego funkcjonującego w obiekcie PSP w Błotnicy Strzeleckiej, gdzie dyżur pełniony był w dniu 15.08.2008r. od godz. 19:00 do godz. 22:00 dnia następnego oraz w dniach następnych od godz. 7:00 do późnych godzin wieczornych, tj. 22-23 do 23.08.2009r. W okresie późniejszym pełnione były dyżury przez pracowników OPS. Ponadto w UM (Ratusz) uruchomiony został na potrzeby prowadzonych działań ratowniczych Stały Dyżur Burmistrza. Dyżur ten pełniony był przez pracowników Urzędu (obsada etatowa Stałego Dyżuru) w dniu 15.08.2008r. od godz. 19:00 do dnia 17.08.2008r. W dniach następnych dyżur pełniony był od godzin rannych do godzin popołudniowych (w zależności od potrzeb).

[Dowód: akta kontroli str. 127-135 oraz 178-181]

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje gminna sieć radiowa, która z tego samego stanowiska umożliwia połączenie z przedsiębiorstwami komunalnymi KP PSP i pogotowiem energetycznym. Zorganizowano również radiowy system alarmowania i powiadamiania DSP-50 mieszkańców syrenami zdalnie sterowanymi z możliwością nadawania komunikatów

głosowych, na bazie m.in. jedenastu strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych (zwanych dalej OSP), szkół i ratusza obejmujący teren całej gminy (22 syreny). W Urzędzie zamontowano również urządzenia: terminal DTG-53 oraz stację DSP-15 umożliwiające powiadamianie wyznaczonych osób za pomocą sms'a o z góry określonej treści, np. komunikat proszę natychmiast przybyć do Urzędu jest uruchamiany dla określonej grupy osób po wpisaniu odpowiedniego kodu zdalnego uruchomiania powiadomień.

[Dowód: akta kontroli str. 127-135]

2 Reakcja służb burmistrza.

37) Gmina nie otrzymała żadnych ostrzeżeń o możliwości wystąpienia w dniu 15 sierpnia 2008 r. na jej obszarze zjawisk atmosferycznych stanowiących zagrożenie. Jednak w dniu 14 sierpnia 2008 r. zostały wysłane mailem o godzinie 15:28 i 15:29 ze Starostwa dwa ostrzeżenia o deszczach i burzach oraz hydrologiczne, które w związku z zakończeniem pracy Urzędu w czwartek 14 sierpnia o godzinie 15:30 (piątek 15.08 był dniem wolnym od pracy), zostały odebrane w poniedziałek 18 sierpnia 2008 r. o godzinie 8:29 i 8:30, czyli 2 dni po wystąpieniu tornada. Pierwszy komunikat wydany o godzinie 10:49 przewidywał wystąpienie na obszarze województw dolnośląskiego i opolskiego opadów deszczu i burz okresami o natężeniu umiarkowanym i silnym, skutkujących podtopieniami, uszkodzeniami dróg i budynków oraz trudnościami komunikacyjnymi. Drugi komunikat wydany o godzinie 13:00 informował, że w przypadku wystąpienia intensywnych opadów mogą one powodować przekroczenie stanów alarmowych i podtopienia. W obu komunikatach nie informowano o możliwości wystąpienia silnych, huraganowych wiatrów, lecz proszono o przygotowanie odpowiednich służb i powiadomienie ludności.

Poprzednio (od 1.05.2008 r.) gmina otrzymała 11 komunikatów w dniach: 15.05 - silne burze i wiatry, 16.05 - silne burze i wiatry, 19.05 - wzrosty stanów wody (nie na obszarze gminy), 20.06 - silne burze i wiatry, 23.06 - burze, porywy wiatru, gradobicie, 25.06 - opady deszczu, burze i gradobicia, 9.07 - burze i wiatry, 25.07 - burze z przelotnymi opadami i porywami wiatru, 28.07 - wysokie temperatury, 31.07 - wysokie temperatury i burze, 8.08 - burze z przelotnymi opadami i porywami wiatru.

Przy czym dla komunikatów z dnia 25.07, 31.07 w dokumentacji referatu brak było kopii komunikatu przesłanego zainteresowanym, tj. m.in. do Policji, Straży, lokalnej telewizji, przedsiębiorstw komunalnych, PKS'u. Dla pozostałych komunikatów w aktach Referatu znajdowały się kopie komunikatów z wypisanymi w rozdzielniku instytucjami do których wysyłano ostrzeżenia. Otrzymywane i wysyłane komunikaty nie były rejestrowane.

W sprawie przekazywania ww. komunikatów oraz ich rejestrowania Kierownik Referatu Jan Bogusz podał: *Generalnie otrzymywane komunikaty i ostrzeżenia meteorologiczne są przez Referat Zarządzania Kryzysowego i Spraw Wojskowych (...) opracowywane i przekazywane do zakładów pracy i instytucji w celu poinformowania (ostrzeżenia) mieszkańców Naszej Gminy. W 2 (dwóch) wyszczególnionych przez Pana przypadkach nie wysłano (przekazano) ostrzeżenia meteorologicznego z następujących powodów:*

a) Ostrzeżenie z dnia 25.07.2008r. dostarczono do Referatu ZKW dopiero w dniu 27.07.2008r. (poniedziałek), a zatem utraciło już ważność obowiązywania (adnotacja na piśmie)

b) Natomiast nie znajduje uzasadnienia nie wysłania (przekazanie) komunikatu (ostrzeżenia meteorologicznego) otrzymanego z WCZK w dniu 31 lipca 2008 roku. Być może ostrzeżenie zostało w formie niezmienionej przekazane dla instytucji i zakładów pracy, lecz brak potwierdzeń faksowych i adnotacji na ostrzeżeniu uniemożliwiają przyjęcie tej tezy. Pragnę nadmienić, że OBYDWA ostrzeżenia posiadały Stopień Zagrożenia I i nie przewidywały wystąpienia zjawisk, które mogły powodować zagrożenie życia lub szkody materialnej. W tym przypadku zalecana jest ostrożność i bieżące monitorowanie rozwoju sytuacji.

c) Otrzymywane komunikaty wpinane są (dołączane) do założonej do tego celu Teczki „Komunikaty i ostrzeżenia pogodowe" bez rejestracji, tj. nadawania numerów z rzeczowego wykazu akt. Powyższe uchybienie w pracy referatu zostanie wyeliminowane, a otrzymywane i wysyłane komunikaty i ostrzeżenia rejestrowane będą zgodnie z wymogami i zasadami pracy Instrukcji Kancelaryjnej.

[Dowód: akta kontroli str. 30-53 oraz 178-180]

38) Pierwszą informację o wystąpieniu tornada w Błotnicy Strzeleckiej w dniu 15 sierpnia 2008 r. otrzymał około godziny 17:30 Kierownik Referatu Jan Bogusz, który na polecenie zaniepokojonego informacją podawaną w telewizji (o karambolu na autostradzie w okolicach Strzelec) Burmistrza skontaktował się telefonicznie z PSP. Informacje natychmiast przekazał Burmistrzowi, z którym udał się do Błotnicy Strzeleckiej. Po przybyciu na miejsce wobec ogromu zniszczeń Burmistrz polecił zwołanie w trybie natychmiastowym GZZK, uruchomienie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, zwanego dalej OPS oraz organizację wyżywienia służb ratunkowych. Polecenie przekazano m.in. Z-cy Burmistrza oraz pracownikom Referatu.

[Dowód: akta kontroli str. 137-153]

39) W związku z brakiem GPRK nie można było ustalić jakimi środkami dysponował zgodnie z nim Burmistrz. Zgodnie z sporządzonym w 2009 r. GPRK Burmistrz dysponuje następującymi środkami: sprzętem OSP (samochody pożarnicze, piły agregaty prądotwórcze), sprzętem znajdującym się we władaniu spółek gminnych: Strzeleckie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o., zwanej dalej SWiK oraz Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Sp. z o.o., zwanego dalej PUKiM (koparki, fadroma, ciągnik, śmieciarki, spycharka, piły, kosiarki, kosy oraz samochody).

[Dowód: akta kontroli str. 61-106]

40) W trakcie prowadzonej akcji gmina nie posiadała GPRK w związku z tym nie można określić które działania podejmowane przez służby Burmistrza były zgodne z planem. W GPRK sporządzonym w 2009 r. w załączniku funkcjonalnym Huragan, gradobicie zapisano m.in.: w miarę potrzeby Burmistrz zwołuje posiedzenie GZZK, rozpatruje wnioski i wydaje decyzje. W sytuacjach powstania dużych strat i zakłóceń podejmuje decyzje w sprawie wyznaczenia przedstawicieli do wojewódzkiej komisji szacowania strat i szkód. Po wystąpieniu Tornada Burmistrz zwołał posiedzenie GZZK oraz wyznaczył osoby do wojewódzkiej komisji szacowania szkód.
Gminny magazyn przeciwpowodziowy znajdował się w garażu murowanym o powierzchni około 24 m² usytuowany na ul. Opolskiej 32 bezpośrednio przy siedzibie Referatu. W trakcie przeprowadzonych podczas niniejszej kontroli NIK oględzin był on remontowany (wyniesione regały, pomieszczenie wymalowane). W magazynie było się 3 tys. worków na piasek. Pozostały sprzęt (łopaty, piły szpadle oraz około 2 tys. worków na piasek) przechowywane były tymczasowo w magazynie sprzętu obrony cywilnej przy ulicy Zamkowej 2. Zgodnie z informacją uzyskaną od Kierownika Referatu magazyn przeciwpowodziowy stanowi część magazynu sprzętu obrony cywilnej i sprzęt w nim zgromadzony nie jest osobno ewidencjonowany (brak dokumentów dot. magazynu przeciwpowodziowego). Sprzęt z obu magazynów nie był wykorzystany w trakcie działań związanych z usuwaniem skutków tornada.

[Dowód: akta kontroli str. 56-106 oraz 136-153]

41) Wszystkie działania podejmowane po wystąpieniu tornada były działaniami nie przewidzianymi w GPRK z powodu jego braku w tym czasie. W dniu 15 sierpnia 2008 r. Burmistrz podjął następujące decyzje, wyznaczając osoby odpowiedzialne za ich realizację:

– uruchomienie GZZK,

- uruchomienie stałego dyżuru Burmistrza,
- zorganizowanie sztabu zarządzania kryzysowego w Błotnicy Strzeleckiej,
- uruchomienie w obiekcie OSP w Błotnicy Strzeleckiej punktu wydawania żywności,
- zabezpieczanie dostawy energii do budynku szkoły (agregat),
- rozpoznanie strat i udzielenie pomocy poszkodowanej ludności,
- wyznaczenie szefa (koordynatora) prowadzącego akcję ratowniczą.

Natomiast w dniu 16 sierpnia Burmistrz podjął następujące decyzje:

- powołał zespół ds. oceny strat (ocena wstępna),
- zapewnienie dostawy wody,
- skierowanie do Błotnicy sprzętu będącego na wyposażeniu PUKiM oraz SWIK,
- podania komunikatu dot. stanu jakości wody,
- wyznaczenia zastępczego składowiska gruzu i odpadów.

Ponadto w dniu 17 sierpnia decyzją Burmistrza uruchomiono tymczasowy magazyn darów dla poszkodowanych, a w dniu 18 sierpnia rozeznano potrzeby poszkodowanych rolników oraz przygotowano dane na zebranie wiejskie (zakres pomocy oraz szacowanie strat). W usuwaniu skutków huraganu uczestniczyli Strażacy PSP i OSP, pracownicy Urzędu i jednostek komunalnych, leśnictwa, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, firm prywatnych, Caritas'u oraz mieszkańcy innych miejscowości. Ponadto mieszkańcom udzielono również pomocy psychologicznej (psycholodzy Komendy Wojewódzkiej Policji oraz Sztabu Ratowniczego z Kędzierzyna Koźla). Dokumentacja ww. działań prowadzona była w zeszycie ze sztywną oprawą formatu A-4, wpisów dokonywano ręcznie w postaci notatek, protokołów (na brudno). Po zakończeniu akcji na podstawie ww. dokumentów Kierownik Referatu sporządził Informacje z przeprowadzonej akcji i podjętych działań (wydruki z komputera).

[Dowód: akta kontroli str. 137-153]

42) GZZK obradował w sprawach dot. tornada cztery razy w dniach 15, 16 18 i 20 sierpnia 2008 r. Posiedzenia te były poświęcone ocenie stanu zniszczeń oraz wypracowaniu zadań. Akcją ratunkową kierował Starosta Powiatu przy pomocy Powiatowego Zespołu. Na pierwszym posiedzeniu zasygnalizowano zapotrzebowanie na folie, plandeki i gwoździe. W drugim dniu (16) stwierdzono znaczne zniszczenia w budynkach i Parku, nie stwierdzono osób które poniosły w znacznym stopniu uszczerbek na zdrowiu, przygotowano miejsca noclegowe. Stwierdzono potrzebę udzielenia pomocy psychologicznej oraz zabezpieczenia

przez Policję terenu przed gapiami i szabrownikami. Na trzecim posiedzeniu zgłoszono m.in. konieczność zamknięcia baru piwnego ze względu na bezpieczeństwo osób tam przebywających (uszkodzony budynek), podkreślono, że prace prowadzone są w sposób planowy (dom za domem) aby uniknąć posądzenia o tzw. załatwianie po znajomości. Czwarte posiedzenie było w większości poświęcone wymianie informacji dot. pomocy poszkodowanym. Kolejne posiedzenia GZZK (24.11.2008) były poświęcone wystąpieniu skażenia bakteriami Coli sieci wodociągowej.

Ponadto w dniu 3 września 2008 r. odbyło się spotkanie Burmistrza z pracownikami jednostek komunalnych zaangażowanych w udzielanie pomocy poszkodowanym, na którym omówiono sprawy w zakresie likwidacji szkód w Błotnicy Strzeleckiej. Na spotkaniu szczegółowo omówiono udzielanie pomocy i likwidację szkód, zdecydowano o zamknięciu, oznakowaniu i zabezpieczeniu tymczasowego składowiska gruzu i innych materiałów oraz przystąpieniu do jego usuwania. Omówiono również sprawę uporządkowania parku należącego do gminy (ok. 600-1000 połamanych drzew) przez OSP oraz grupę więźniów z Zakładów Karnych.

W dniu 3 września 2008 na posiedzeniu komisji gospodarki i rozwoju Rady Miejskiej omawiano m.in. sprawy pomocy dla poszkodowanych. Komisja stwierdziła, że sztab kryzysowy wywiązał się bardzo dobrze z podjętych działań oraz w imieniu mieszkańców podziękowała za sprawne przeprowadzenie akcji.

W dniu 23 października 2008 r. na posiedzeniu komisji spraw społecznych i porządku publicznego Rady Miejskiej omawiano sprawy bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej w gminie, w tym działania OSP przy usuwaniu skutków tornada w Błotnicy Strzeleckiej. Podkreślono że strażacy w dniach 13-15 sierpnia przepracowali przy usuwaniu skutków tornada 150.220 godzin. Wniosków i uwag nie formułowano.

[Dowód: akta kontroli str. 137-170]

3 Udzielanie pomocy.

43) Burmistrz dysponował w 2008 r. na pomoc poszkodowanym w wyniku tornada środkami w wysokości 6.331.028,15 zł. Na ww. pomoc wydatkowano 5.992.844,76 zł, z czego 4.842.079,61 zł stanowiły dotacje z budżetu państwa, 413,5 tys. zł środki marszałka województwa, 433.401,00 zł środki przekazane przez inne jednostki samorządu terytorialnego (jst.), a 215.425,15 zł środki od innych darczyńców, pozostałe kwoty zostały zwrócone. Dotacje z budżetu państwa przeznaczone były na dofinansowanie zadań własnych gminy w kwocie 800 tys. zł (zasiłki wypłacane poszkodowanym na zaspokojenie podstawowych

potrzeb bytowych) oraz na zadania zlecone: odbudowa i remont zniszczonych budynków mieszkalnych 3.818.655 zł (środki z rezerwy budżetu państwa) i pomocy dla rodzin rolniczych 223.424,61 zł.

Terminy oraz kwoty (w zł) zwiększenia i przekazywania dotacji na odbudowę zniszczonych budynków mieszkalnych przedstawia zestawienie:

L.p.	Data pisma Wojewody	Numer i data Zarządzenia Burmistrza	Kwota	Data przekazania środków do gminy	Data przekazania środków do OPS
1.	08-08-29	157/08 08-09-01	300 000,00	08-09-01	08-09-05
2.	08-09-17	182/08 08-09-18	360 000,00	08-09-18	08-09-23
3.	08-09-23	187/08 08-09-23	40 000,00	08-09-23	08-09-26
4.	08-10-15	210/08 08-10-17	140 000,00	08-10-17	08-10-20
5.	08-11-03	219/08 08-11-03	340 000,00	08-11-04	08-11-05
6.	08-11-06	225/08 08-11-10	200 000,00	08-11-10	08-11-12
7.	08-11-14	230/08 08-11-18	637 398,00	08-11-17	08-11-18
8.	08-11-24	239/08 08-11-25	889 019,00	08-11-24	08-11-27
9.	08-11-28	251/08 08-12-03	297 501,00	08-11-28	08-12-04
10.	08-12-11	266/08 08-12-11	534 884,00	08-12-10	08-12-12
11.	08-12-15	270/08 08-12-15	28 828,00	08-12-15	08-12-16
12.	08-12-18	275/08 08-12-19	51 025,00	08-12-22	08-12-22
RAZEM		-	**3 818 655,00**	-	-

[Dowód: akta kontroli str. 185, 280-283 oraz 289-357]

Zgodnie z informacją uzyskaną od Sołtysa wsi Błotnica Strzelecka zarówno akcja ratownicza, usuwanie skutków tornada, jak również pomoc udzielona poszkodowanym była przeprowadzona bardzo sprawnie. Wszystkie służby były od samego początku na miejscu, a udzielona pomoc była adekwatna do poniesionych strat. Mieszkańcy nie kierowali za pośrednictwem Sołtysa żadnych skarg.

[Dowód: akta kontroli str. 285-286]

44) W Urzędzie nie określono odrębnej procedury dot. udzielania pomocy poszkodowanym w wyniku tornada, kierowano się w tym zakresie wytycznymi Wojewody Opolskiego. Burmistrz w dniu 18 sierpnia zarządzeniem nr 145/08 powołał komisję ds. ustalenia szkód i szacowania strat powstałych w skutek zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej w infrastrukturze komunalnej mienia publicznego. Komisja była zobowiązana do sporządzenia protokołu zgodnie z zasadami i procedurami ustalonymi przez MSWiA.

Wstępne szacowanie szkód w budynkach mieszkalnych rozpoczęto 16 sierpnia, a zakończono 17 sierpnia 2008 r., tzn. pracownicy odwiedzili wszystkie obejścia w rejonie oddziaływania tornada, sporządzili notatki, dokumentację fotograficzną oraz wywiady środowiskowe, następnie do 21 sierpnia dokumentacja ta była opracowywana w wyniku czego powstał arkusz w formacie Excel, w którym zapisano m.in.: oszacowany koszt uszkodzeń 8.243.700 zł, w tym na kwotę 4.978.300 zł w 73 budynkach mieszkalnych.

[Dowód: akta kontroli str. 170, 278-279 oraz 416-417]

W okresie od 15 sierpnia do 25 listopada 2008 r. Urząd otrzymał 68 operatów szacunkowych sporządzonych przez rzeczoznawcę W.D., które stanowiły podstawę do wypłaty zasiłków celowych z przeznaczeniem na odbudowę zniszczonych budynków mieszkalnych z dotacji celowej budżetu państwa w wysokości 100 % strat wykazanych w operacie. Koszt jednego operatu wyniósł 500 zł zgodnie z procedurą dot. udzielenia zamówienia podprogowego przeprowadzoną na podstawie regulaminu udzielania zamówień publicznych, z której sporządzono protokół postępowania o udzielenie zamówienia podprogowego z dnia 29 sierpnia 2008 r. Wykonawcę wybrano spośród dwóch oferentów, a wybór został zatwierdzony przez Burmistrza. Druga oferta sygnowana przez rzeczoznawcę majątkowego Z.B. opiewała na kwotę 1500 zł brutto za 1 operat. Obie oferty były z terminem wykonania 1 miesiąc od otrzymania zlecenia. W wyniku ww. procedury Gmina zawarła porozumienie z rzeczoznawcą na wykonanie operatów szacunkowych *budynków mieszkalnych na zlecenie mieszkańców Błotnicy Strzeleckiej poszkodowanych przez trąbę powietrzną w dniu 15 sierpnia 2008 r. w uzgodnieniu z Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich oraz na ich rzecz, z uwzględnieniem wytycznych* Wojewody. Przy czym Gmina zapewniła w Porozumieniu przedłożenie do wglądu niezbędnych materiałów oraz otrzymanie przez wykonawcę zapłaty wynagrodzenia zgodnie z ofertą. Gmina nie posiadała zabezpieczonych środków na ten cel, lecz planowała wypłatę zasiłków dla poszkodowanych na pokrycie przez nich kosztów sporządzanych operatów. Pismem z dnia 25 września 2008 r. Wojewoda poinformował o możliwość pozyskania środków z budżetu państwa na ten cel. Gmina otrzymał środki z dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań własnych bieżących na kwoty 25,5, 4,0 i 4,5 tys. zł odpowiednio 29 listopada oraz 9 i 17 grudnia 2008 r. Za operaty Gmina zapłaciła rzeczoznawcy 25,5 i 8,5 tys. zł odpowiednio 10 i 30 grudnia 2008 r.

Zgodnie z art. 35 ust 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których

przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

W sprawie zapłaty 34 tys. zł za 68 wykonanych operatów szacunkowych bez umowy z ich wykonawcą tj. bez podstawy do ich zapłaty Zastępca Burmistrza Maria Feliniak oraz Skarbnik Urszula Killman udzieliły następujących wyjaśnień: *W piśmie z dnia 26 sierpnia 2008 r. Wojewoda Opolski zobowiązał Burmistrza do niezwłocznego zlecenia sporządzania operatów szacunkowych. Jednocześnie podkreślił, że operat szacunkowy jest dowodem w postępowaniu w sprawie przyznania zasiłku celowego dla rodziny lub osoby, która poniosła straty w wyniku klęski żywiołowej i podlega ocenie organu prowadzonego postępowanie zatem, celem wycen sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych jest uzyskanie przez organ prowadzący postępowanie podstawy do ustalenia wysokości pomocy finansowej dla poszkodowanych w stopniu umożliwiającym zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Rzeczoznawca przedstawia opinię w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez organ w sprawie przyznania zasiłku celowego. Z uwagi na fakt, iż sytuacja była nadzwyczajna, rodziny i osoby wymagały niezwłocznej pomocy przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkaniowych, a gmina w budżecie na 2008 rok nie posiadała na ten moment środków finansowych na zapłatę sporządzonych operatów, w dniu 2 września 2008 r. zostało zawarte porozumienie z Panią W.D. (rzeczoznawcą majątkowym), która oświadczyła, iż wykona operaty szacunkowe budynków mieszkalnych, natomiast gmina zapewniła, iż (...) otrzyma zapłatę wynagrodzenia. W postępowaniu administracyjnym przedłożenie dowodów, w tym przypadku operatów szacunkowych, które były podstawą do wydania decyzji o przyznaniu pomocy może spoczywać na osobie ubiegającej się o pomoc lub organie, który prowadzi postępowanie. Postępowanie było prowadzone na wniosek strony, stąd też, z braku środków finansowych w budżecie gminy na sporządzenie operatów, a posiadanym zabezpieczeniem w rozdziale 85214 Zasiłki i pomoc w naturze, rozwiązanie takie pozwoliło na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, która ma na celu pomoc osobom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W dniu 30 września 2008 r. Wojewoda Opolski zwrócił się z wnioskiem do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wicepremiera Grzegorza Schetyny o sfinansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa kosztów sporządzenia operatów, z uwagi na wysokie koszty ich sporządzenia. Podstawą do tego wystąpienia było pismo Wojewody do gmin o przedstawienie informacji o kosztach, jednocześnie zaznaczając, iż możliwość uruchomienia środków z rezerwy istnieje tylko w przypadku braku możliwości ich sfinansowania przez samorząd. W dniu 29 września 2008 r. Burmistrz poinformował Wojewodę o wielkości potrzeb, informując iż gmina planowała*

pokryć koszt sporządzenia operatów z zasiłków celowych. Decyzję o przyznaniu gminie dotacji otrzymaliśmy w dniu 25 listopada 2008 r. na kwotę ***25.000 zł****, w dniu 5 grudnia 2008 r. na kwotę* ***4.000 zł*** *oraz w dniu 15 grudnia 2008 r. na kwotę* ***4.500 zł****. Mając na uwadze dobro osób korzystających z pomocy społecznej, po otrzymaniu dotacji, Burmistrz zdecydował, że właściwym będzie pokrycie operatów ze środków zewnętrznych, a posiadane środki w rozdziale 85214 przeznaczyć na wypłatę zasiłków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych. Porozumienie z rzeczoznawcą dawało gwarancję zapłaty wynagrodzenia, natomiast w sposób jednoznaczny nie określało płatnika. Wnioski stron o pomoc finansową były sytuacją na zapłatę operatów przejściową i alternatywnym rozwiązaniem dla niezwłocznego zakończenia postępowania administracyjnego. W chwili wykonania wszystkich operatów rzeczowych, płatnik został wskazany rzeczoznawcy w formie ustnej.*

[Dowód: akta kontroli str. 255-280 oraz 381-415]

45) Informację o możliwościach, zasadach i wysokości dostępnej pomocy dla poszkodowanych Burmistrz zapewnił poprzez przeprowadzenie zebrania z poszkodowanymi mieszkańcami wsi w dniu 21 sierpnia 2008 r. w Uniwersytecie Ludowym w Błotnicy Strzeleckiej. W spotkaniu, na którym szczegółowo omawiano zasady udzielania pomocy, uczestniczyli trzej przedstawiciele Wojewody Opolskiego (w tym Wicewojewoda). Z ww. spotkania sporządzono protokół. Ponadto zgodnie z wyjaśnieniem Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Czesławy Krasy obyły się trzy spotkania w dniach 9.09, 22.10 oraz 13.11.2008 r. w tej samej sprawie, lecz nie zostały one udokumentowane.

[Dowód: akta kontroli str. 285-286]

46) Bezpośrednio po przejściu tornada szkody oszacowano na 106 posesjach (nie będących własnością gminy) oraz na 3 posesjach komunalnych w dniach 16 i 17 sierpnia 2008 r., ponadto oszacowano straty w 5 gospodarstwach w terminie późniejszym, tj. 20, 21, (do 7 dni) 26 sierpnia (do 14 dni) oraz 3 i 4 września 2008 r. Przyczyną opóźnień była nieobecność osób w gospodarstwach domowych. Wszystkie straty oszacowano wstępnie w terminie do 20 dni od przejścia tornada.

[Dowód: akta kontroli str. 278-280]

47) Pomoc poszkodowanym w wyniku tornada była udzielana na zasadach wynikających z ustawy z dnia 21 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.) zgodnie z wytycznymi zawartymi w piśmie dyrektora Biura do Spraw Usuwania

Skutków Klęsk Żywiołowych MSWiA z dnia 19 sierpnia 2008 r. Środki przyznanej pomocy rządowej pokrywały 100 % kosztów odbudowy (remontu) budynku mieszkalnego ustalonego w operacie szacunkowym (od 813 zł do 337.572 zł). Ponadto przyznawano zasiłki ze środków wojewody (od 1 do 35 tys. zł), gminnych (od 0,5 do 23 tys. zł) oraz z pozostałych środków (od 1,5 do 31,9 tys. zł) na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. Ogółem najniższa pomoc udzielona wyniosła 0,5 tys. zł, natomiast najwyższa kwota udzielonej pomocy wyniosła 384,5 tys. zł. Średnia wysokość pomocy udzielonej 91 poszkodowanym wyniosła 63,3 tys. zł. Na wysokość udzielanej pomocy nie miały wpływu odszkodowania wypłacane osobom ubezpieczonym oraz darowizny rzeczowe uzyskiwane z innych źródeł przez poszkodowanych (np. materiały budowlane). Ponadto pomocy udzielano 16 rodzinom rolniczym w wysokości do 15,0 tys. zł na ogólną kwotę 223,4 tys. zł.

W dniu 24 sierpnia 2009 r. OUW przekazał do Urzędu wytyczne MSWiA według których powinny być przyznawane (wypłacane) zasiłki celowe dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof (dotyczy: powodzi, trąb powietrznych, huraganów, gwałtownych burz z silnymi wiatrami, nawalnych opadów atmosferycznych) mających miejsce w 2009 r., zgodnie z którymi kwota zasiłku dla rodzin i osób najbardziej poszkodowanych nie powinna przekroczyć 6,0 tys. zł.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 lipca 1997 r. o stosowaniu szczególnych rozwiązań w związku z likwidacją skutków powodzi, która miała miejsce w lipcu 1997 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 491 ze zm.) osobom, które wskutek powodzi poniosły straty w gospodarstwie domowym w wyniku zalania mieszkań, przysługuje jednorazowa zapomoga pieniężna. Jednorazowa zapomoga pieniężna przysługuje w wysokości 3.000 zł na gospodarstwo domowe. Ponadto w ust. 2a ww. art. zobowiązano gminy do wypłaty jednorazowej zapomogi dla uczniów z ww. gospodarstw domowych, które zostało sfinansowane przez rząd w kwocie 500 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 289-292]

Burmistrz zapewnił sporządzenie operatów szacunkowych dla poszkodowanych, które zostały przekazane do Wojewody Opolskiego celem ich zaakceptowania, a następnie przekazał je do OPS celem wypłaty zasiłków. Badaniem w tym zakresie objęto 22 przypadki, w tym 20 najwyższych zasiłków oraz jeden przypadek odmowy przyznania zasiłku i jeden przypadek zasiłku przyznanego tej samej osobie (opiekun prawny). Ogółem kwota (operatów) wnioskowana przez Burmistrza wynosiła 2.616.367 zł, kwota zaakceptowana przez Wojewodę była mniejsza o 90.613 zł, tj. o wartość operatu sporządzonego dla osoby której

wydano decyzję odmowną. Operaty były sporządzone z datą 20 września 2008 r., z wyjątkiem operatu dla osoby która otrzymała decyzję odmowną sporządzonego 25 listopada 2008 r., co było spowodowane tym, że budynek był niezamieszkały, osoba zgłosiła wniosek o przyznanie pomocy w dniu 26 sierpnia 2008 r., przy czym sprawa nie mogła być załatwiona w terminie ze względu na wysłanie zapytania do Wojewody dot. możliwości przyznania pomocy. Operaty z wyjątkiem jednego, przekazanego wojewodzie po 4 dniach w ramach pierwszej grupy, były przekazane Wojewodzie po 27 dniach od daty ich sporządzenia, co było spowodowane ich weryfikacją przez służby Burmistrza i OPS oraz koniecznością dokonania w nich niezbędnych poprawek.

W sprawie przekazywania ww. operatów do wojewody po 27 dniach od ich sporządzenia Zastępca Burmistrza Maria Feliniak podała: *Rzeczoznawca przystępując do sporządzenia operatów w formie pisemnej, opatrzył je datą 20 września 2008 r. Jest to ewidentny błąd na zasadzie „kopiuj-wklej", bowiem inne dokumenty dołączone do operatu tj. mapki, wyrysy itp. noszą daty późniejsze, a są integralną treścią operatu. W związku z faktem, iż nie sporządzono protokołów zdawczo-odbiorczych niemożliwe jest precyzyjne ustalenie daty przekazania operatu. Przyjmuję, iż to był dzień następny po dacie jaką nosi ostatni dokument dołączony do operatu. Nie miało to jednak wpływu na opóźnienie wypłaty zasiłku lub termin przekazania pomocy.*

Przekazywanie przez Burmistrza operatów zaakceptowanych przez Wojewodę do OPS następowało od 0 do 6 dni od ich otrzymania z OUW. Środki finansowe otrzymane przez Urząd na wypłatę ww. zasiłków (I transzy) były przekazywane do OPS w terminie od 1 do 4 dni od daty ich otrzymania.

[Dowód: akta kontroli str. 284 oraz 376-380]

48) Urząd otrzymał m.in. pomoc od 42 jednostek samorządu terytorialnego (dalej jst.) na kwotę 1.367.401 zł, z czego na pomoc dla osób poszkodowanych w wyniku tornada 983.401,00 zł od 20 jst., z której wykorzystano 846.901,00 zł. Pozostała kwota została zwrócona na konto Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Badaniem wykorzystania pomocy oraz jej rozliczenia objęto dwie umowy oraz jedno porozumienie o największych wartościach, tj.:

- umowa nr 56/2008 zawarta w dniu 20 sierpnia 2008 r. z Województwem Opolskim, zgodnie z którą Województwo przekazało Gminie dotację w wysokości 550.000 zł na zadanie pn. „Pomoc finansowa dla poszkodowanych w czasie klęski żywiołowej w sierpniu 2008 r." Gmina wykorzystała kwotę 413.500 zł (tj., 75,2 % przyznanych

środków). Pozostałą niewykorzystaną kwotę 136.500,00 zł Gmina zwróciła 30.12.2008 r. na konto Urzędu Marszałkowskiego. W dniu 23 grudnia 2008 r. Burmistrz przekazał do Urzędu Marszałkowskiego rozliczenie otrzymanej dotacji wraz z kserokopią wypłat i przelewów bankowych, decyzji OPS oraz wykazu 66 osób poszkodowanych, którym udzielono wsparcia w kwotach od 500 zł do 20.500 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 186-215]

- porozumienie nr 20/2008 zawarte w dniu 17 października 2008 r. z Powiatem Strzeleckim, w ramach którego Powiat udzieli Gminie pomocy finansowej w łącznej kwocie 182.401,00 zł, wykorzystanej w 100 %, z przeznaczeniem na pomoc dla mieszkańców Gminy, którzy zostali poszkodowani w wyniku klęski żywiołowej w dniu 15 sierpnia 2008 r. Pomoc udzielona została 51 poszkodowanym, którym Gmina w drodze decyzji przyznawała środki finansowe w wysokości od 2.000 zł do 9.000 zł. Końcowe rozliczenie udzielonego wsparcia Gmina przekazała 9.12.2008 r. dołączając kserokopię decyzji, przelewów oraz wykaz osób którym wypłacono środki finansowe. Przy podziale środków pochodzących z ww. umów za kryterium przyjęto wysokość poniesionych strat oraz dotychczas otrzymana pomoc z innych źródeł.

[Dowód: akta kontroli, str. 216-242]

- umowa z dnia 23 września 2008 r. zawarto z Gminą Opole reprezentowaną przez Zastępcę Prezydenta Miasta Opola, przedmiotem umowy było przekazanie przez Miasto Opole kwoty 140.000 zł na pomoc finansową Gminie Strzelce Opolskie w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na usuwanie zniszczeń spowodowanych przez huragan w sierpniu 2008 r. w obiektach użyteczności publicznej, tj. w obiektach Publicznej Szkoły Podstawowej oraz Przedszkola Publicznego w Błotnicy Strzeleckiej w łącznej wysokości 74.000 zł oraz w obiektach OSP w Błotnicy Strzeleckiej w łącznej wysokości 66.000 zł. Gmina wykorzystała 100 % otrzymanych środków i w dniu 18.12.2008 r. przekazała do Urzędu Miasta w Opolu rozliczenie finansowe udzielonej pomocy, do którego dołączono m.in. kserokopie zgłoszeń, ofert, umów, protokołów odbioru faktur i przelewów.

[Dowód: akta kontroli, str. 243-248]

Ww. środki dotacji celowych od jst były ewidencjonowane w różnych rozdziałach klasyfikacji budżetowej np. w dziale 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa rozdział 75478 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych ujęto (wydatki) środki w kwocie 18.500 zł uzyskane z tytułu zawarcia trzech umów (Izbicko, Kołobrzeg oraz Oborniki) z jednostkami samorządu terytorialnego (dalej zwanymi jst.) dot. przekazania

pomocy dla ofiar tornada. Po stronie wydatkowej zaewidencjonowano je w dziale 852 - Pomoc Społeczna rozdział 85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Przy czym w umowie i porozumieniu zawartym z gminą Izbicko (5.000 zł) i Oborniki (3.500 zł) zapisano, że środki pochodziły z działu 754, rozdziału 75478, natomiast w umowie z gminą Kołobrzeg (10.000zł) nie wskazano działu i rozdziału klasyfikacji budżetowej. Środki z pozostałych umów zawartych z jst. były zaewidencjonowane w różnych rozdziałach, zarówno po stronie dochodów jak i po stronie wydatków, co przedstawia zestawienie sporządzone w zł:

Lp.	Gmina/powiat	Kwota	Data wpływu środków	Komórka/jednostka rozliczająca	Klasyfikacja dochodów	Klasyfikacja wydatków
1	Urząd Marsz. Woj. Opol.	550 000,00	21.08.2008	OPS	**85395**	**85214**
2	Powiat Strzelecki	124 602,00	31.10.2008	OPS	85278	85278
		22 025,00	13.11.2008			
		35 774,00	02.12.2008			
3	Otmuchów	10 000,00	17.10.2008	OPS	**75095**	**85278**
4	Ostrów Wielkopolski	10 000,00	30.09.2008	OPS	85278	85278
5	Czersk	10 000,00	25.08.2008	OPS	**85295**	**85278**
6	Kołobrzeg	10 000,00	30.10.2008	OPS	**75478**	**85278**
7	Powiat Krapkowicki	30 000,00	05.09.2008	OPS	85278	85278
8	Prudnik	40 000,00	22.09.2008	OPS	**75095**	**85278**
9	Świebodzin	5 000,00	21.10.2008	OPS	85278	85278
10	Tarnów Opolski	10 000,00	24.10.2008	OPS	85278	85278
11	Jemielnica	20 000,00	30.09.2008	OPS	85278	85278
12	Turawa	5 000,00	07.10.2008	OPS	85278	85278
13	Limanowa	2 500,00	03.10.2008	OPS	85278	85278
14	Oborniki	3 500,00	10.12.2008	OPS	**75478**	**85278**
15	Kozienice	5 000,00	08.12.2008	OPS	85278	85278
16	Głuchołazy	10 000,00	31.10.2008	OPS	**85295**	**85278**
17	Nysa	30 000,00	29.10.2008	OPS	85278	85278
18	Gołdap	5 000,00	10.11.2008	OPS	**75095**	**85278**
19	Olesno	5 000,00	10.12.2008	OPS	85278	85278
20	Warszawa	40 000,00	15.12.2008	OPS	**85214**	**85278**
21	Gogolin	50 000,00	29.08.2008	GZOiW	**75078**	**80178**
22	Kędzierzyn-Koźle	50 000,00	12.09.2008	GZOiW	**85278**	**80178**
23	Opole	74 000,00	08.10.2008	GZOiW	**85295**	**80178**
	Opole	66 000,00	08.10.2008	IT	**85295**	**75478**
24	Ozimek	5 000,00	11.09.2008	IT	92178	92178
25	Rudziniec	10 000,00	08.09.2008	IT	**75078**	**92178**
26	Miękinia	10 000,00	03.09.2008	IT	**90095**	**92178**
27	Zębowice	3 000,00	17.09.2008	IT	**85295**	**92178**
28	Zawadzkie	4 000,00	18.09.2008	IT	**75078**	**92178**
39	Murów	4 000,00	05.11.2008	IT	**75078**	**92178**
30	Szydłowo	5 000,00	23.10.2008	IT	**70078**	**92178**
31	Izbicko	5 000,00	02.10.2008	IT	**75478**	**92178**
32	Kolonowskie	5 000,00	06.10.2008	IT	**85295**	**92178**
33	Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	15 000,00	02.10.2008	IT	**75078**	**92178**
34	Olszanka	10 000,00	20.10.2008	IT	**85295**	**92178**
35	Lasowice Wielkie	15 000,00	14.10.2008	IT	**75078**	**92178**
36	Radgoszcz	3 000,00	15.10.2008	IT	92178	92178
37	Krapkowice	20 000,00	22.10.2008	IT	**75078**	**92678**
38	Radłów	5 000,00	17.10.2008	IT	**85295**	**92178**
39	Komprachcice	10 000,00	23.10.2008	IT	**90095**	**92678**
40	Prószków	5 000,00	28.10.2008	IT	**75023**	**92678**
41	Dobrodzień	5 000,00	13.11.2008	IT	**75095**	**92678**
42	Kłomnice	5 000,00	01.09.2008	ZKW	**85295**	**75478**
RAZEM		**1 367 401,00**				

Dotacje od 30 jst. na kwotę 1.054.500 zł zostały zaewidencjonowane w różnych rozdziałach po stronie dochodów i wydatków, natomiast od 13 jst. na kwotę 312.801 zł zostały ujęte w tych samych rozdziałach zarówno po stronie dochodów jaki i wydatków. Ponadto dotacje na ten sam cel (zadanie) wykonywane przez OPS tj. pomoc poszkodowanym w wyniku klęski żywiołowej od 19 jst. na kwotę 433.401 zł zostały zaewidencjonowane po stronie wydatkowej w rozdziale 85278, natomiast od Województwa Opolskiego w kwocie 550 tys. zł została zaewidencjonowana po stronie wydatkowej w rozdziale 85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Przy czym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726 ze zm.) w ww. rozdziale ujmuje się zasiłki i pomoc w naturze oraz wydatki na opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny.

Zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona pomoc finansowa innym jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej. Podstawą przekazania środków na realizację pomocy, jest umowa określająca przeznaczenie i zasady rozliczenia środków.

Natomiast zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.) jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Zgodnie z zasadą przejrzystości, realizowaną m.in. poprzez stosowanie zasad klasyfikacji budżetowej, takie same zdarzenia gospodarcze winny być ewidencjonowane w ten sam sposób. Przy czym dotacje celowe z budżetu państwa oraz od innych jst. winny być ujmowane w ewidencji zgodnie z celem określonym w umowie dotacji zarówno po stronie wydatków jak i dochodów (w tych samych rozdziałach).

W sprawie ewidencjonowania podobnych zdarzeń gospodarczych w innych działach klasyfikacji budżetowej oraz ewidencjonowania dotacji celowych w innych rozdziałach po stronie dochodów niż po stronie wydatków Skarbnik Gminy Urszula Killman udzieliła następujących wyjaśnień: *W dniu 15 sierpnia 2008r. – w dzień świąteczny (wolny od pracy) i*

w kolejne dwa dni wolne (sobotę i niedzielę) prowadzona była akcja ratownicza na terenie Błotnicy Strzeleckiej dotkniętej kataklizmem. Równocześnie powołane służby gminne ustalały skalę zniszczeń oraz najpilniejsze potrzeby w zakresie pomocy osobom dotkniętym skutkami tej tragedii. Sytuacja wymagała podjęcia natychmiastowych działań ze strony władz gminy, co do pierwszej pomocy poszkodowanym i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb bytowych. W poniedziałek – 18 sierpnia zweryfikowano możliwość uruchomienia środków dla najbardziej poszkodowanych rodzin z budżetu gminy z planu wydatków na zasiłki. Podjęta została decyzja o uruchomieniu świadczeń pieniężnych ze środków ujętych w planie wydatków w rozdziale 85214 - zasiłki i pomoc w naturze. Tym samym w oparciu o zgromadzone informacje, dokumenty z przeprowadzonych wywiadów środowiskowych Ośrodek Pomocy Społecznej już 18 sierpnia wypłacił pierwsze zasiłki. Rozmiar szkód i skala potrzeb znacznie przekraczała zaplanowany budżet wydatków w zakresie zasiłków, dlatego koniecznym było niezwłoczne uruchomienie otrzymanych z Urzędu Marszałkowskiego środków na pomoc dla poszkodowanych z kwoty 550.000zł, które przyjęte zostały do budżetu już 20 sierpnia i pozwoliły na kontynuowanie zasiłków na pierwsze potrzeby bytowe w ramach rozdziału 85214. Wraz z otrzymaniem środków na powyższy cel, w ramach zadań zleconych (rządowych), było jednoznaczne wskazanie, że wydatki maja być sytuowane w podziałce klasyfikacyjnej „usuwanie skutków klęsk żywiołowych" (rozdziału np. 85278) i tę zasadę konsekwentnie do końca realizacji tego zadania zachowano. Każda dotacja otrzymana od innych jednostek samorządowych była wydatkowana zgodnie z celem wskazanym w umowie. Wydatki uruchamiane były z rozdziałów i paragrafów rzetelnie oddających treść zdarzenia. Każdy dokument księgowy (faktura, decyzja) był opatrzony adnotacją wskazującą pochodzenie (umowę lub dysponenta) środków i ich przeznaczenie, rzetelnie ewidencjonowany na odpowiednich paragrafach i kontach a następnie przedkładany do rozliczenia z dotującym. Na każdym etapie postępowania, od otrzymania dotacji przez wydatkowanie do rozliczenia, można zweryfikować skąd środki pochodziły, na jaki cel zostały wydatkowane i jak je rozliczono. Również sprawozdania rzetelnie oddają treść ekonomiczną otrzymanych kwot i poniesionych wydatków. W dokumentach wykonawczych do każdego Zarządzenia Burmistrza komórka organizacyjna obok zmian planu wydatków, otrzymywała informację o źródle pochodzenia środków – umowę, cel i termin rozliczenia dotacji. Pomocniczo sporządzono wykaz środków uzyskanych od innych jednostek samorządowych, który dokumentuje od jakiej jednostki wpłynęła dotacja, na jaki rozdział po stronie dochodów przyjęta, wysokość, data zawarcia umowy, komórka realizująca oraz rozdział z którego był wydatek. Na tamten czas przyjęty sposób ujmowania dochodu zgodny ze źródłem przekazania

z danej jednostki wydawał się właściwy, a na pewno nie naruszający prawa. Klasyfikacja budżetowa jest instrumentem służącym opisywaniu środków finansowych dla potrzeb planowania ewidencji finansowej i sprawozdawczości budżetowej. Mając dochód można określić „limit" wydatku na wskazany cel. ***Zastosowanie różnych podziałek klasyfikacyjnych strony dochodowej od wydatkowej związanych z działaniami usuwania skutków zdarzenia losowego na żadnym etapie nie spowodowało naruszenia zasady przejrzystości, rzetelności ewidencjonowania, rzetelności sprawozdań zdarzeń gospodarczych związanych z tym zadaniem.*** *Cele wskazane przez jednostki dotujące były zrealizowane w kwocie, terminie oraz zakresie wynikającym z umowy, w sposób zgodny z przepisami art. 175 ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych. Zapisy księgowe potwierdzają wszystkie podjęte czynności, a sprawozdania rzetelnie je ujmuje w paragrafach i rozdziałach, zgodnie z przyjętym planem. Można dziś rozważać inny sposób ujmowania w planie dochodu otrzymanych dotacji – np w rozdziale tożsamym z celem dotacji (choć zwracam tu uwagę, że były również dotacje na dwa odrębne cele np. 80178 i 92178) i w przyszłości uwzględnić wskazane przez kontrolującego uwagi, choć mam nadzieję, że nie będzie już takiej potrzeby.*

[Dowód: akta kontroli str. 107-126 oraz 373-375]

Pismem z dnia 18 września 2008 r. Wojewoda zobowiązał Burmistrza do przesyłania sprawozdań wg stanu na dzień 10, 20 oraz 30 każdego miesiąca (dalej zwane sprawozdaniami dekadowymi) do godziny 13:00 dnia następnego poczynając od 20 września 2008 r. drogą faksową i mailową. Kontrolą w zakresie sporządzania i wysyłania ww. sprawozdań objęto okres do 30 maja 2009 r. Nie sporządzono i nie przekazano 6 sprawozdań wg stanu na 10 i 20 lutego, kwietnia i maja 2009 r. Pozostałe sprawozdania Burmistrz przesyłał terminowo. Przy czym zgodnie z pismem z dnia 22 stycznia 2009 r. Dyrektor Biura ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiołowych MSWiA do wojewodów w województwie łódzkim, śląskim i opolskim raporty były sporządzane raz w miesiącu (na dzień 30 danego miesiąca), natomiast sporządzanie sprawozdań w pozostałych województwach zostało zawieszone.

[Dowód: akta kontroli str. 358-372 oraz 376-380]

49) Sprawozdania dekadowe były sporządzane i przesyłane przez OPS na podstawie danych zawartych w aktach poszczególnych osób objętych pomocą. Sprawozdania na dzień 20 września i 30 grudnia 2008 r. oraz na dzień 28 maja 2009 r. zawierały dane dotyczące udzielonej pomocy zgodne z danymi zawartymi w ewidencji księgowej OPS, przy czym dwa ostatnie sprawozdania różniły się jedynie w pozycji liczba odbudowanych budynków

mieszkalnych (65 i 66), co było spowodowane odbudowaniem w 2009 r. budynku przy ul. Wiejskiej 6.

[Dowód: akta kontroli str. 358-372]

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń Kontroler informuje Pana Burmistrza Strzelec Opolskich o przysługującym mu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokółu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokółu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokóle kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK);
- odmowy podpisania niniejszego protokółu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokółu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokóle kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli nr 3/2009.

Strzelce Opolskie, dnia 14 września 2009 r.

Wojciech Graca
Główny specjalista kontroli państwowej
Delegatura NIK w Opolu

Strzelce Opolskie, dnia 14 września 2009 r.

Tadeusz Goc
Burmistrz Strzelec Opolskich

W dniu 14 września 2009 r. jeden egzemplarz protokołu kontroli doręczono Tadeuszowi Gocowi Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

Wojciech Graca
Główny specjalista k.p.
Delegatura NIK w Opolu

[Dowód: akta kontroli str. 418]